

Datum van
inontvangstneming

:

02/05/2024

Geanonimiseerde versie

Vertaling

C-206/24 - 1

Zaak C-206/24

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

14 maart 2024

Verwijzende rechter:

Cour de cassation (Frankrijk)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

13 maart 2024

Verzoekende partijen:

YX

Logistica I Gestio Caves andorrannes I Vida SA

Verwerende partijen:

Ministre de l'Économie, des Finances et de la Relance

Directeur général des douanes et droits indirects

[OMISSIS]

FRANSE REPUBLIEK

IN NAAM VAN HET FRANSE VOLK

ARREST VAN DE KAMER VOOR HANDELSZAKEN, FINANCIËLE EN
ECONOMISCHE ZAKEN VAN DE COUR DE CASSATION VAN 13 MAART
2024

1/ YX [OMISSIS] 99000 Andorra [Vorstendom Andorra],

2/ de vennootschap Logistica I Gestio Caves andorrannes I Vida, voorheen Caves Andorrannes, naamloze vennootschap, gevestigd [te] [OMISSIS] 99000 Andorra [Vorstendom Andorra],

hebben tegen het arrest van de Cour d’appel de Toulouse (rechter in tweede aanleg Toulouse, Frankrijk) van 10 februari 2020 (1e kamer, afdeling 1) [een] [OMISSIS] cassatieberoep nr. [OMISSIS] ingesteld in het geding tussen:

1) de ministre de l’économie, des finances et de la relance (minister van Economie, Financiën en Herstel), woonachtig [te] [OMISSIS] 75572 Parijs [OMISSIS] [Frankrijk]

2) de Directeur général des douanes et droits indirects (directeur-generaal douanerechten en indirecte belastingen), woonachtig [te] [OMISSIS] 93558 Montreuil [OMISSIS] [Frankrijk],

verweerders in cassatie.

Verzoekers voeren tot staving van hun cassatieberoep een cassatiemiddel aan.

[OMISSIS].

[OMISSIS] [*Procedureel*]

[D]e kamer voor handelszaken, financiële en economische zaken van de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk), [OMISSIS], heeft, na beraadslaging overeenkomstig de wet, het onderhavige arrest gewezen.

Feiten en procedure

- 1 Volgens het bestreden arrest ([Cour d’appel de] Toulouse, 10 februari 2020) hebben Andorrese importeurs tussen 1988 en 1991 via de vennootschap Ysal, een in Frankrijk gevestigde douane-expediteur, in Andorra goederen ingevoerd die met name afkomstig waren uit derde landen buiten de Europese Unie. Deze invoer heeft geleid tot de betaling van douanerechten bij invoer in Frankrijk.
- 2 Op 23 januari 1991 publiceerde de Commissie van de Europese Gemeenschappen een bericht waarbij de heffing op goederen uit derde landen die bestemd zijn voor Andorra ongeldig werd verklaard en Frankrijk werd gelast om binnen een termijn van 30 dagen niet meer te eisen dat de voor Andorra bestemde goederen in de Gemeenschap in het vrije verkeer worden gebracht wanneer zij over Frans grondgebied worden vervoerd.
- 3 Op 9 april 2002 dagvaardde Ysal de douane tot betaling van een schadevergoeding ter hoogte van de douanerechten die zij tussen 1988 en 1991 bij invoer in Andorra ten onrechte zou hebben geïnd. Op 27 januari 2004 heeft een tribunal d’instance (rechter in eerste aanleg, Frankrijk) haar vorderingen afgewezen.

- 4 Op 20 mei 2008 dagvaardde Ysal de douane voor een tribunal d'instance tot terugbetaling van de douanerechten die ten onrechte waren geheven over de tussen 1988 en 1991 ingediende invoeraangiften. Bij vonnis van 15 juni 2010 heeft een tribunal d'instance de vordering van Ysal niet-ontvankelijk verklaard wegens het ontbreken van procesbevoegdheid en procesbelang. Dit vonnis is bevestigd bij arrest van een cour d'appel van 13 december 2011. Bij arrest van 21 januari 2014 [OMISSIS] verwierp de Cour de cassation (hoogste rechter in burgerlijke en strafzaken, Frankrijk) het door Ysal ingestelde cassatieberoep.
- 5 De Andorrese importeurs, in wier rechten vennootschap Logistica I Gestio Caves Andorranes I Vidal (vennootschap Caves andorranes) en YX zijn getreden, hebben na Ysal de douanerechten te hebben terugbetaald die zij voor hun rekening had voldaan, op 16 juli 2015 de douane gedagvaard tot betaling van een bedrag overeenkomend met de ten onrechte betaalde douanerechten.
- 6 Op 4 juli 2017 wees de tribunal de grande instance de Toulouse (rechter in eerste aanleg Toulouse, Frankrijk) de vorderingen van vennootschap Caves andorranes en YX af en bij arrest van 10 februari 2020 bevestigde de Cour d'appel de Toulouse het vonnis.
- 7 De Cour d'appel de Toulouse wees de vorderingen van Caves andorranes en YX af op de grond dat de douane voor de ambtshalve terugbetaling waarin artikel 2 van verordening (EEG) nr. 1430/79 van de Raad van 2 juli 1979 betreffende terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten en artikel 236, lid 2, alinea 3, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek (het communautair douanewetboek) voorzien, moest beschikken over de gegevens die noodzakelijk waren voor de vaststelling van het bedrag van de terug te betalen rechten en de identiteit van elke belastingschuldige, zonder onevenredig onderzoek te hoeven verrichten.
- 8 Vennootschap Caves andorranes en YX, die tegen dat arrest beroep in cassatie hebben ingesteld, verwijten de Cour d'appel dat hun vorderingen zijn afgewezen.

Beoordeling van het middel

Eerste onderdeel van het middel:

- 9 [OMISSIS]. [*Interne procesrechtelijke overwegingen*]

Vierde onderdeel van het middel:

Uiteenzetting van het middel

- 10 Vennootschap Caves andorranes en YX verwijten de Cour d'appel dat hun verzoeken zijn afgewezen „hoewel de douaneautoriteiten gehouden zijn

ambtshalve tot terugbetaling van de invoerrechten over te gaan, wanneer zij zelf binnen een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de datum van mededeling van de rechten aan de schuldenaar, vaststellen dat het bedrag van de rechten op het tijdstip van betaling niet wettelijk verschuldigd was”. [Zij voeren aan] dat de Cour d’appel, door een voorwaarde aan de wet toe te voegen, artikel 2 van verordening (EEG) nr. 1430/79 van de Raad van 2 juli 1979, dat nadien grotendeels is gecodificeerd in artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek, heeft geschonden door voor de afwijzing van alle verzoeken aan het direction générale des douanes et des droits indirects de Midi-Pyrénées [directoraat-generaal Douane en indirecte rechten van Midi-Pyrénées, Frankrijk] aan te voeren dat de douane, om ambtshalve tot terugbetaling over te gaan, moet beschikken over alle gegevens die noodzakelijk zijn voor de vaststelling van het bedrag van de terug te betalen rechten en van de identiteit van elke belastingschuldige, zonder onevenredig onderzoek te hoeven verrichten.

- 11 De hogere voorziening stelt de vraag aan de orde of de toepassing van artikel 2, lid 2, van Verordening (EEG) nr. 1430/79 van de Raad van 2 juli 1979 (de verordening van 2 juli 1979) betreffende terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten, thans artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek, vereist dat de douane over voldoende gegevens betreffende de belastingschuldige en de douaneschuld beschikt zonder onevenredig onderzoek te hoeven verrichten.
- 12 [OMISSIS] [D]e hogere voorziening werpt tevens de voorafgaande vraag op of de ambtshalve terugbetaling door een douaneautoriteit kan plaatsvinden na een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop de rechten aan de schuldenaar zijn medegedeeld.
- 13 De Cour de cassation heeft zich niet eerder over deze vragen gebogen.

Overzicht van de toepasselijke bepalingen

Unierecht

- 14 De inning van de douanerechten door de lidstaten voor rekening van de Gemeenschap op in de Europese Unie ingevoerde goederen is krachtens het voorrangsbeginsel van het gemeenschapsrecht dat het Unierecht is geworden, uitsluitend onderworpen aan de Europese regelgeving (arrest van 24 juni 2019, [REDACTED] C-573/17, punten 58 en 61).
- 15 Artikel 2, lid 1, van de verordening van 2 juli 1979 bepaalt dat tot terugbetaling of kwijtschelding van invoerrechten wordt overgegaan indien ten genoegen van de bevoegde autoriteiten wordt vastgesteld dat het geboekte bedrag van deze rechten betrekking heeft op goederen waarvoor geen enkele douaneschuld is ontstaan of waarvoor de douaneschuld heeft opgehouden te bestaan op andere wijze dan door betaling van het bedrag of dan door verjaring of om welke reden dan ook hoger is dan het bedrag dat wettelijk mocht worden geïnd.

- 16 Lid 2 van dit artikel bepaalt dat de terugbetaling of kwijtschelding van invoerrechten op grond van een van de in lid 1 vermelde redenen wordt toegestaan op een vóór het verstrijken van een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de datum waarop genoemde rechten door de met inning belaste autoriteit zijn geboekt, bij het betrokken douanekantoor ingediend verzoek, en dat de bevoegde autoriteiten ambtshalve overgaan tot terugbetaling of kwijtschelding wanneer zij zelf gedurende deze termijn het bestaan van de een of andere in lid 1 omschreven omstandigheid vaststellen.
- 17 Artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek, dat van toepassing is vanaf 1 januari 1994 en dat het bepaalde in artikel 2 van de verordening van 2 juli 1979 overneemt, bepaalt dat terugbetaling of kwijtschelding van rechten bij invoer of van rechten bij uitvoer wordt verleend indien bij het betrokken douanekantoor vóór het verstrijken van een termijn van drie jaren te rekenen vanaf de datum waarop genoemde rechten aan de schuldenaar zijn medegedeeld, een daartoe strekkend verzoek wordt ingediend. Deze termijn wordt verlengd indien de belanghebbende het bewijs levert dat hij ten gevolge van toeval of overmacht zijn verzoek niet binnen de genoemde termijn heeft kunnen indienen. De douaneautoriteiten gaan ambtshalve tot terugbetaling of kwijtschelding over wanneer zij zelf gedurende deze termijn het bestaan van een der in lid 1, eerste en tweede alinea, bedoelde omstandigheden vaststellen.

Motivering van de prejudiciële verwijzing

- 18 Op 28 juni 1990 is tussen het Vorstendom Andorra en de Europese Economische Gemeenschap een overeenkomst gesloten, waarvan artikel 2 bepaalt dat tussen de Europese Economische Gemeenschap en het Vorstendom Andorra een douane-unie tot stand wordt gebracht voor de producten van de hoofdstukken 25 tot en met 97 van het geharmoniseerd systeem, onder de in de eerste titel vastgestelde voorwaarden, en waarvan artikel 24 [bepaalt] dat zij op 1 juli 1990 in werking treedt.
- 19 Vennootschap Caves andorranes en YX betogen dat de in artikel 2, lid 2, van de verordening van 2 juli 1979 neergelegde verplichting van de douaneautoriteiten tot ambtshalve terugbetaling van in- of uitvoerrechten, wanneer zij het onverschuldigd karakter ervan vaststellen, uitsluitend afhankelijk is van een termijn; Enkel wanneer de autoriteit meer dan drie jaar na de mededeling van de rechten aan de schuldenaar het onverschuldigd karakter ervan betwist, is zij niet gehouden tot ambtshalve [restitutie over te gaan].
- 20 Zij betogen dat deze bepalingen niet voorschrijven dat de douaneautoriteiten voor de terugbetaling van ten onrechte geïnde rechten moeten beschikken over alle gegevens die noodzakelijk zijn om het bedrag van de rechten en de identiteit van elke belastingschuldige vast te stellen, zonder onevenredig onderzoek te hoeven verrichten.

- 21 Zij leiden hieruit af dat de Cour d'appel aan artikel 2, lid 2, van die verordening een voorwaarde heeft toegevoegd die daarin niet is opgenomen.
- 22 De douane van haar kant betoogt dat zij de in- of uitvoerrechten slechts ambtshalve kan terugbetalen indien zij over alle gegevens beschikt op basis waarvan zij kan vaststellen dat deze rechten ten onrechte zijn geïnd en moeten worden terugbetaald.
- 23 Zij stelt dat zij in casu niet ambtshalve tot terugbetaling van de douanerechten had kunnen overgaan aangezien zij niet over alle gegevens beschikte die noodzakelijk waren om zelf de noodzaak van een dergelijke terugbetaling vast te stellen. Zij voegt daaraan toe dat van haar niet kan worden verlangd dat zij zelf diepgaand onderzoek verricht om het bedrag van de aan elk van de marktdeelnemers terug te betalen rechten vast te stellen.
- 24 Het Hof van Justitie van de Europese Unie lijkt nog geen uitspraak te hebben gedaan over de voorwaarden waaronder de douanediens rechten moeten terugbetalen wanneer zij vaststellen dat deze niet verschuldigd waren.
- 25 De Cour de cassation vraagt zich af of de bepalingen van artikel 2, lid 2, van de verordening van 2 juli 1979 en van artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek, volgens welke de bevoegde autoriteit ambtshalve tot terugbetaling van de rechten overgaat wanneer zij zelf vaststelt dat deze niet wettelijk verschuldigd zijn, aldus moeten worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteit de niet wettelijk verschuldigde rechten slechts ambtshalve moet terugbetalen indien zij daartoe over alle noodzakelijke gegevens beschikt en zij, indien dat niet het geval is, geen onevenredig onderzoek hoeft in te stellen.
- 26 Met betrekking tot de termijnen waarbinnen ten onrechte geïnde rechten moeten worden terugbetaald, betoogt de eerste advocaat-generaal dat de op de douaneautoriteit rustende verplichting om de douanerechten terug te betalen in een situatie als die welke aan de Cour de cassation is voorgelegd, krachtens artikel 2 van de verordening van 2 juli 1979 of artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek slechts kan ingeroepen gedurende een termijn van drie jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de rechten aan de schuldenaar zijn medegedeeld.
- 27 Gelet op artikel 236, lid 2, eerste alinea, van het communautair douanewetboek oordeelt het Hof van Justitie dat een marktdeelnemer, nadat het Hof een antidumpingverordening ongeldig heeft verklaard, in beginsel geen aanspraak meer kan maken op terugbetaling van de antidumpingrechten die hij uit hoofde van deze verordening heeft betaald en waarvoor de in artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek gestelde termijn van drie jaar is verstreken. Artikel 236, lid 2, van het douanewetboek bepaalt immers dat wettelijk onverschuldigde douanerechten binnen een termijn van drie jaar moeten worden terugbetaald (arrest van 14 juni 2012, CIVAD, C-533/10, punt 21).
- 28 De Cour de cassation vraagt zich af of deze rechtspraak van toepassing is in het geval dat de bevoegde autoriteiten verplicht zijn om tot ambtshalve terugbetaling

over te gaan. De verwijzende rechter wenst namelijk te vernemen of de bepalingen van de tweede alinea van artikel 2, lid 2, van de verordening van 2 juli 1979, volgens welke de bevoegde autoriteiten ambtshalve tot terugbetaling overgaan wanneer zij binnen een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de boeking van de rechten vaststellen dat deze niet wettelijk verschuldigd waren, aldus moeten worden uitgelegd dat de bevoegde autoriteiten na het verstrijken van deze termijn niet meer ambtshalve tot terugbetaling zouden kunnen overgaan, ook al hebben zij binnen deze termijn vastgesteld dat de rechten niet wettelijk verschuldigd waren.

- 29 Er bestaat dus twijfel over de uitlegging van artikel 2, lid 2, van de verordening van 2 juli 1979 betreffende de ambtshalve terugbetaling van ten onrechte geïnde rechten, zoals deze bepaling is overgenomen in artikel 236, lid 2, van het communautair douanewetboek.
- 30 Aldus rijst de vraag of de ambtshalve terugbetaling van de door een douaneautoriteit ten onrechte geïnde douanerechten enerzijds is beperkt tot een termijn van drie jaar [en] anderzijds daarvoor de voorwaarde geldt dat deze autoriteit op de hoogte is van de identiteit van de betrokken marktdeelnemers en van de aan elk van hen terug te betalen bedragen zonder dat zij een onevenredig onderzoek behoeft in te stellen.
- 31 Deze vraag dient derhalve aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te worden voorgelegd.

RECHTDOENDE, verzoekt het Hof van Justitie van de Europese Unie,

gelet op artikel 267 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie;

om een prejudiciële beslissing over de volgende vragen:

1) Moet artikel 2, lid 2, van verordening (EEG) nr. [1]430/79 van de Raad van 2 juli 1979 betreffende terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten, zoals overgenomen in artikel 236, lid 2, derde alinea, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek, aldus worden uitgelegd dat de ambtshalve terugbetaling van de door een douaneautoriteit geïnde douanerechten plaats moet vinden binnen een termijn van drie jaar te rekenen vanaf de datum waarop deze rechten door de met inning belaste autoriteit zijn geboekt, dan wel aldus dat de douane in staat moet zijn om binnen drie jaar na het belastbare feit vast te stellen dat de rechten niet verschuldigd waren?

2) Moet artikel 2, lid 2, van verordening (EEG) nr. [1]430/79 van de Raad van 2 juli 1979 betreffende terugbetaling of kwijtschelding van in- of uitvoerrechten, zoals overgenomen in artikel 236, lid 2, derde alinea, van verordening (EEG) nr. 2913/92 van de Raad van 12 oktober 1992 tot vaststelling van het communautair douanewetboek, aldus worden uitgelegd dat de door een

douaneautoriteit geïnde douanerechten alleen dan ambtshalve hoeven te worden terugbetaald wanneer deze autoriteit op de hoogte is van de identiteit van de betrokken ondernemers en van de aan elk van hen terug te betalen bedragen zonder dat zij daarvoor een grondig of onevenredig belastend onderzoek behoeft in te stellen?

De behandeling van de zaak wordt geschorst tot de uitspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie;

[OMISSIS]. [*Procedurele overwegingen*]